

Jari Myllykoski vas

Toimenpidealoite toisen työn vastaanottamisen houkuttelevuuden lisäämisestä koronaviruspandemiasta johtuvan lomautuksen aikana

Eduskunnalle

Suomessa 260 000 työntekijää on yt-neuvotteluiden kohteena koronaviruspandemian takia. Viruksen leviämisen hidastamiseksi asetettujen rajoitustoimenpiteiden vuoksi tuotteiden ja palveluiden kysyntä on vähentynyt ja yritysten tulot ehtyneet. Yli 10 000 työntekijää on jo lomautettu, ja määrät tulevat kasvamaan.

Lomautetuksi joutuminen on työntekijälle taloudellinen kriisi, jonka aikana ansiot putoavat huomattavasti. Tämän seurauksena lomautettu joutuu vähentämään kulutustaan merkittävästi, ja suoriutuminen monista kiinteistä menoista, kuten lainanlyhennyksistä ja vuokranmaksusta, vaarantuu.

Lomautettavien suuren määrän takia kansantaloudelliset kerrannaisvaikutukset ovat suuria. Samaa aikaan Suomessa on aloja, joilla rajoitustoimenpiteet uhkaavat johtaa työvoimapulaan, koska liikkumista Suomen rajojen yli on rajoitettu.

Suuri osa maa- ja puutarhatalouden kausityöntekijöistä tulee ulkomailta. Tavallisesti Suomessa työskentelee vuosittain noin 16 000 ulkomailta tullutta maa- ja puutarhatalouden kausityöntekijää. Kausityövoiman saatavuus on alalle elinehto, jonka estyessä sadot jäävät pääosin tuottamatta.

Kausityövoiman tarve alkaa aikaisin keväällä istutus-, kylvö- ja valmistelutöillä ja jatkuu pitkälle kesään ja syksyyn sadonkorjuutöinä. Erityisesti marja- ja vihannestuotanto on erittäin työvoimavaltaista. Yksittäisellä tilalla saattaa satoaikana työskennellä toistasataa työntekijää.

Kotimaisen marja- ja vihannestuotannon tulot ovat aluetaloudellisesti hyvin merkittäviä ja kansantaloudellisilta vaikutuksiltaan huomattavat. Toiminnan lakkaamisella olisi pitkäkestoisia taloudellisia ja huoltovarmuudellisia seurauksia.

Lomautetulla työntekijällä on oikeus työskennellä lomautuksensa aikana toiselle työnantajalle. Matalampien keskiansioiden aloilla toimivien yritysten on kuitenkin haastavaa houkutella korkeampien keskiansioiden aloilta lomautettuja työntekijöitä.

Työn vastaanottaminen työvoimapulasta kärsivältä alalta lomautuksen ajaksi toteutuu todennäköisimmin, jos se on helppoa ja taloudellisesti kannattavaa. Silloin turvataan yhtä aikaa lomaute-

Toimenpidealoite TPA 30/2020 vp

tun työntekijän henkilökohtainen talous ja hetkellisestä työvoimapulasta kärsivien yritysten toimintaedellytykset.

Koronaviruspandemiasta johtuvassa poikkeuksellisessa tilanteessa työvoimapulasta kärsivien alojen, kuten maa- ja puutarhatalouden, houkuttelevuutta tulisi edistää myöntämällä lomautetulle työntekijälle oikeus osaan ansiosidonnaisesta työttömyyspäivärahasta toiselta työnantajalta lomautuksen aikana vastaanotetusta työstä huolimatta. Esimerkiksi maa- ja puutarhatalouden alalla toimiva yrittäjä maksaisi lomautetulle työntekijälle työehtosopimuksen mukaista palkkaa, jota tuettaisiin ansiosidonnaisella päivärahalla siten, että palkasta ja päivärahasta työntekijälle muodostuva kokonaisansio olisi 80—100 % ennen lomautusta vakiintuneeksi katsotusta palkkatasosta.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin toisen työn vastaanottamisen houkuttelevuuden lisäämiseksi koronaviruspandemiasta johtuvan lomautuksen aikana.

Helsingissä 30.3.2020

Jari Myllykoski vas